

Onsdagen den 13 September 1871.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Upplästes följande läkarebetyg:

Att ledamoten af Första Kammaren Brukspatronen och Ridd. välborne Herr Selim Heijkenskjöld af sjukdom är hindrad inställa sig vid nu instundande riksdag, intyggar jag härmed icke allenast på aflagd embetsed, utan ock med denna min edeliga förpligtelse: så sannt mig Gud hjelpe till lif och själ. Malingsbo den 9:de September 1871.

C. Fr. Almgren,
Distriktsläkare.

Herr von Koch: Jag får anmäla min ankomst till hufvudstaden och att jag intagit min plats i Kammaren. Orsaken att jag ej förrän i dag kunnat här tillstädeskomma är den med tjugofyra timmar försenade framkomsten hit af den ångbåt jag medföljde.

Grefve af Ugglas: Jag anhåller äfven att få anmäla min ankomst till riksdagen.

Friherre Silfverschiöld: Jag får likaledes anmäla att jag har till riksdagen anländt.

Herr Casparsson: Jag får göra samma anmälan som de föregående talarne.

Herr Ekman, Johan Jacob: Äfven jag har att anmäla min ankomst till riksdagen.

Grefve Ehrensvärd: Jag får ock anmäla, att jag anländt till riksdagen.

Herr vice Talmannen: Jag får hemställa, att det tal, hvarmed Herr Talmannen i går på rikssalen till Hans Maj:t Konungen frambar uttrycken af Kammarens undersåtliga vördnad, måtte uppläsas, för att, såsom vanligt är, i protokollet intagas.

Sedan Kammaren, uppå gjord proposition, härtill lemnat bifall, uppläste Herr Grefven och Talmannen det ifrågavarande talet, hvilket lydte sålunda:

Stormäktigste, allernådigste Konung! Med känslor af sann tillgifvenhet anhåller Första Kammaren att inför Eders Kongl. Maj:t få frambara uttrycken af sin underdåniga vördnad.

Då Riksdagen nu för första gången, efter antagandet af den nya Riksdags-ordningen, samlas till urtima möte, blir vigten af detta möte dubbelt betydelsefull såsom afseende lösningen af en fråga, som berör grunden för fäderneslandets yttre oberoende och frihet, på samma gång den fordrar nya ansträngningar af landets alla söner. Att en sådan fråga, då den af tidshändelsernas påträngande makt först väcktes, skulle framkalla skiljda meningars strider angående sättet för dess lösning, är lika naturligt, som det är obestriddligt, att den anda, som från fordomtima lifvat Sveriges fria folk, visat sig fortfarande lefva genom den enstämmighet, hvarmed det stora målet, fäderneslandets försvar, af alla önskas och eftersträfvat. Denna anda är ock en säker borgen, att hvad den önskar och eftersträfvat äfven skall uppnås, och att den föregående striden skall sluta, icke med splittrade meningar, utan med det bästas seger, grundad på fullständig utredning och allmän insigt. Att söka härtill, efter bästa förmåga, bidra har Första Kammaren alltid ansett för en fosterländsk pligt och en sann ära.

Lifvad af sådana känslor och med en från hjertat gående önskan om lycka och välgång för Konung och fädernesland anhåller Första Kammaren underdånigst att i Eders Kongl. Maj:ts nåd och ynnest städse få vara innesluten.

Föredrogos och bordlades Kongl. Maj:ts nedannämnda, sistlidne dag å rikssalen öfverlemnade nådiga propositioner och skrifvelse, nemligen:

- 1:o) angående landtförsvarets ordnande;
- 2:o) angående förändrade bestämmelser i fråga om rote- och rusthållsinrättningen vid sjöförsvaret;
- 3:o) om förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af Riksdags-ordningen tillkommer en ledamot af Statsrådet.

Företogs val af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarne, och befunnos, vid valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

H. Exc. Herr Grefve Sparre	med 52 röster.
Grefve Hamilton, Henning	” 50 ”
Herr Lagerstråle	” 50 ”

Företogs val af två ledamöter för att hafva inseeende öfver Riksdagens kansli, och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Fröman med 53 röster.
 „ Stråle „ 49 „

Företogs val af fyra ledamöter för att jemte Talmannen tillsätta Kammarens kansli- och vaktbetjening, och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

H. Exc. Herr Grefve Sparre med 45 röster.
 Grefve Mörner, Carl Göran „ 45 „
 Herr vice Talmannen „ 44 „
 „ Fröman „ 44 „

Friherre af Ugglas: Riksdags-ordningens § 37 stadgar i dess 4 mom., att å urtima riksdag skola ej flera Utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af de dervid enligt 2 § förekommande ärenden, och jemlikt sistnämnda § må vid urtima riksdag endast förekomma ärende, som föranlett Riksdagens sammankallande eller af Konungen eljest för densamma framläggas, så ock hvad med dylikt ärende står i oskiljaktigt sammanhang.

För närvarande föreligga för Riksdagens behandling endast två Kongl. propositioner, den ena angående landtförsvarets ordnande och den andra om förändrade bestämmelser i fråga om rote- och rusthållsinrättningen vid sjöförsvaret. Dessa båda propositioner, isynnerhet den första, sönderfalla i två hufvudsakligen särskilda delar, af hvilka den ena, eller lagen angående den allmänna värneplikten, bör behandlas af Lag-Utskottet, och den andra, afseende ordnandet af rust- och rotehållarnes åligganden samt utvecklingen af arméen, i flera-handa riktningar bör, enligt min åsigt, behandlas af Stats-Utskottet, allt såvida ständiga Utskott skulle tillsättas. Mig förefaller det dock mindre lämpligt, att dessa båda frågor, hvilka ega ett oskiljaktigt sammanhang, blifva behandlade af olika personer, och jag tror derföre att saken skulle vinna på, i fall dessa båda frågor behandlas af ett och samma Utskott. Detta är det enkla skälet, hvarföre jag vördsammt får hemställa, att Kammaren måtte besluta att för behandlingen af dessa två Kongl. propositioner samt de motioner, som till följd deraf möjligen komma att väckas, sammansätta ett särskildt Utskott, bestående af tio ledamöter och fem suppleanter från hvardera Kammaren.

Det skulle kunna synas nog, att man för närvarande inskränkte sig till detta Utskott, då andra ärenden ej bestämdt föreligga; men det förefaller mig jemväl, som ett Konstitutions-Utskott borde vid början af riksdagen tillsättas. Konstitutions-Utskottet utgör nemligen, efter min tanke, en fullkomligt integrerande del af Riksdagens mekanism; och man kan tänka sig att i sammanhang med de frågor,

som redan nu föreligga, kunna uppstå stridigheter, som måste af Konstitutions-Utskottet slitas. Det synes mig då klokare att tillsätta ett sådant Utskott på förhand, än att afvakta uppkomsten af sådana stridigheter, isynnerhet som Kammarens ledamöter nu äro särdeles mangrant samlade, hvilket måhända icke blir förhållandet längre fram.

Mitt värdsamma förslag är således,

“att Kammaren för sin del måtte besluta, att vid innevarande riksdag skall tillsättas dels ett Konstitutions-Utskott och dels ett Särskildt Utskott, bestående af tio ledamöter och fem suppleanter från hvardera Kammaren, för behandling af Kongl. Maj:ts nådiga propositioner angående landtförsvarets ordnande samt angående förändrade bestämmelser i fråga om rote- och rusthållsinrättningen vid sjöförsvaret, jemte de i anledning deraf förekommande motioner“.

Friherre Raab, Adam: Jag erkänner giltigheten af alla de motiver, som blifvit anförda af Friherre af Ugglas, och instämmer helt och hållet i hans förslag utom i ett enda afseende, som jag ber att få framhålla. Han föreslog att ledamöternas antal i det Särskilda Utskottet icke skulle bliwa flere än tjugo, nemligen tio från hvardera Kammaren jemte fem suppleanter. För min del tror jag, att i denna fråga man icke bör hålla sig vid den inskränkta siffran af tjugo ledamöter, utan taga en större eller tjugofyra. Stats-Utskottet, som har tjugofyra ledamöter, anses för det viktigaste Utskottet vid riksdagen; men jag tror, att neppeligen något Stats-Utskott haft viktigare fråga att behandla, än denna, som nu skulle föreligga det Särskilda Utskottet. Man har väl sagt, att tiden blir för mycket uppehållen, om så många ledamöter komma i Utskottet; men här är ju icke så mycket fråga om en eller annan dags längre sammanvaro, utan mera om att ernå ett godt resultat. Vill man dessutom vid tillsättandet af detta Utskott tillse, att olika delar af landet bliwa deri representerade, tror jag, att man har svårt att åstadkomma något sådant med det mindre antalet af tio ledamöter från hvardera Kammaren. Jag anser det derföre försigtigare och riktigare att taga ett större antal, eller tolf ledamöter från hvardera Kammaren, och jag hemställer på grund häraf, att motionens innehåll i så måtto förändras, att det Särskilda Utskottet må komma att bestå af tolf ledamöter och sex suppleanter från hvardera Kammaren, hvarom jag får anhålla om proposition.

Herr Faxe: Jag instämmer för min del med Friherre Raab, och mina skäl dertill äro, att en ganska betydande mängd olikartade frågor komma under detta Utskotts behandling. Ty det är ej blott lagarne om värneplikten samt rust- och rothållsinrättningen, som Utskottet har att pröfva, utan äfven bestämmelserna rörande organisationen af generalitetet och generalstaben, ordnandet af sjukvården, anskaffandet af trosshästar m. m. Jag anser derföre att, om Utskottets arbeten ej skola draga ut allt för långt på tiden, Utskottet, för behandlingen af de till detsamma hänskjutna frågor, bör kunna fördelas på flera än två afdelningar, hvilket jag föreställer mig lämpligen kunna ske, om ledamöternas antal bestämdes till tolf från hvar-

dera Kammaren och således tillsammans komme att utgöra tjugofyra. Utskottet skulle då kunna arbeta på tre afdelningar, hvardera bestående af åtta ledamöter.

Ett ytterligare skäl för en dylik talrikare sammansättning torde äfven förefinnas i det bättre tillfälle, som derigenom skulle beredas att i Utskottet insätta personer från olika trakter af riket, hvilka kunde derstädes delvis göra gällande sina meningar och förskaffa tillbörlig uppmärksamhet åt de åsigter, som inom de särskilda orterna utbildat sig.

På grund af hvad jag haft äran anföra, instämmer jag med Friherre Raab.

Friherre af Ugglas: Min uppmärksamhet har blifvit fästad derpå, att det förslag, jag nyss framställt, i hvad det afsåg antalet suppleanter i det Särskilda Utskottet, kunde, för den händelse det vunne Riksdagens bifall, åstadkomma åtskilliga svårigheter och oegentligheter, i så måtto, att, om endera Kammaren framdeles skulle behöfva insätta flere suppleanter, man måhända då skulle finna sig bunden genom ett sådant Riksdagens beslut. Det torde derföre vara klokare att inskränka sig till att besluta, det ledamöternas antal bör vara tio, samt att sedermera öfverlemna åt Kamrarne, att sjelfve, hvar för sig, bestämma det antal suppleanter, som bör utses.

I anledning häraf anhåller jag, att hvad jag hemställt i afseende å suppleanternes antal, måtte ur mitt förslag utgå.

Herr von Koch: Jag anhåller att få instämma med Friherre Raab och Herr Faxe i hvad de yttrat angående antalet ledamöter i Utskottet; hvad antalet suppleanter beträffar, delar jag den utaf Friherre af Ugglas i hans sista yttrande uttalade åsigt.

Friherre Raab: I afseende å frågan om suppleanternes antal instämmer jag med Friherre af Ugglas, men vidblifver min mening rörande de ordinarie Utskottsledamöternas antal, och får såsom ytterligare stöd för sistnämnda åsigt tillägga, att man bör tillse, det i ett sådant Utskott som detta tillräckliga krafter komma att erbjuda sig för ärendets allsidiga pröfning. Och det torde vara obestridligt att, om antalet ledamöter allt för mycket inskränkes, utsigterna förminskas att inom Utskottet finna behörigen representerade alla de egenskaper, som erfordras för bedömandet af hvar och en af denna omfattande frågas särskilda delar.

Herr Faxe: Jag förenar mig i alla delar med Friherre Raab.

Sedan öfverläggningen i ämnet förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att Friherre af Ugglas hade föreslagit, det Kammaren för sin del måtte besluta, att vid innevarande riksdag skulle tillsättas dels ett Konstitutions-Utskott och dels ett Särskildt Utskott, bestående af tio ledamöter från hvardera Kammaren, för behandling af Kongl. Maj:ts nådiga propositioner angående landtförsvarets ordnande samt angående förändrade bestämmelser i fråga om

rote- och rusthållsinrättningen vid sjöförsvaret, jemte de i anledning deraf förekommande motioner; och hade Friherre Raab m. fl. tillstyrkt bifall till hvad sålunda föreslagits, endast med den förändring, att hvardera Kammarens ledamöter i det Särskilda Utskottet skulle bestämmas till tolf i stället för tio.

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till Friherre af Ugglas förslag oförändradt, hvarvid svarades många nej jemte åtskilliga ja, och sedermera proposition på bifall till samma förslag med den af Friherre Raab yrkade ändring, då svaren utföllo med många ja jemte åtskilliga nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Slutligen hemställde Herr Grefven och Talmannen, huruvida Kammaren, på sätt Friherre Raab föreslagit, behagade besluta, att sex suppleanter för Kammarens ledamöter i det Särskilda Utskottet skulle utses; hvilket bifölls.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde.

Efter förmälan, att, enligt ett af Andra Kammarens sekreterare meddeladt intyg, nämnda Kammare jemväl beslutat tillsättandet af ett Konstitutions-Utskott och ett Särskildt Utskott med tolf ledamöter från hvardera Kammaren, hemställde Herr Grefven och Talmannen, huruvida Kammaren, i enlighet med den emellan Talmännen träffade öfverenskommelse, ville besluta att nästa Fredag den 15 dennes företaga val af ledamöter och suppleanter i Konstitutions-Utskottet och Särskilda Utskottet.

Svarades ja.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

In fidem
O. Brakel.
